لغة البشتو

إدارة أوقاف
صالح عبدالعزيز الراجحي

الأصول الثلاثة

(د اسلام دري اساسي اصول)

ليکنه

شيخ محمد بن عبد الوهاب

(رحمت الله عليه)

ژباړنه

عبد النافع زُلال

طبع على نفقة إدارة أوقاف
صالح بن عبدالعزيز الراجحي
غفر الله له ولوالديه ولذريته ولجميع المسلمين
www.rajhiawqaf.org

يهدى ولا يباع

Ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

الأصول الثلاثة

(د اسلام دري اساسي اصول)

ليکنه

شيخ محمد بن عبد الوهاب

(رحمت الله عليه)

ژباړنه

عبد النافع زلال

(c) ketabton.com: The Digital Library

ح وزارة الشؤون الإسلامية والأوقاف والدعوة والإرشاد، ١٤٢٤هـ

فهرسة مكتبة الملك فهد الوطنية أثناء النشر

محمد بن عبد الوهاب بن سليمان

الأصول الثلاثة . / محمد بن عبد الوهاب بن سليمان .- الرياض،

١٤٢٤هـ.

٤٨ ص ، ١٢ × ١٧ سم

ردمك : ٧-٤٤٤-٢٩-٩٩٦٠

(النص باللغة البشتو)

١- العقيدة الإسلامية ٢- التوحيد أ- العنوان

ديوي ٢٤٠ ١٤٢٤/٥٩٢١

رقم الإيداع : ١٤٢٤/٥٩٢١

ردمك : ٧-٤٤٤-٢٩-٩٩٦٠

(c) ketabton.com: The Digital Library

بسم الله الرحمن الرحيم

پوه شه -الله دي په تا رحم وکړي- چې په مونږ د څلورو مسائلو زده کړه فرض ده:

لمړی: علم او پوهه، او هغه دا چې الله ﷻ، او دهغه پيغمبر ﷺ، او اسلام په دلايلو سره وپيژنو.

دوهم: په هغه عمل کول.

دريم: هغه ته دعوت کول (رابلل).

څلورم: د هغه په تکليفونو باندې صبر کول.

او دليل يې د الله ﷻ دا قول دی چې فرمايي: بِسْمِ اللّـــه الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ﴿وَالْعَصْرِ * إِنَّ الإِنسَانَ لَفِي خُسْرٍ * إِلاَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَتَوَاصَوْا بِالْحَقِّ وَتَوَاصَوْا بِالصَّبْرِ﴾ [د العصر سورت: ۱-۳ آيتونه]

ترجمه: په نامه د الله چې ډير زيات مهربان او پوره رحم لرونکی دی (شروع کوم). قسم په زمانه، بيشکه انسان په زيان کښې دی، پرته له هغو کسانو چې ايمان يې راوړ او نيک عمل يې تر سره کړ، او يو بل ته يې دحق سپارښت

(c) ketabton.com: The Digital Library

(وصيت) وکړ، او يو بل ته يې دصبر او ثبات سپارښت وکړ.

امام شافعي رحمت الله عليه ويلي دي: «که چيري الله ﷻ د خلکو لپاره ددغه سورت څخه پرته بل څه د حجت او دليل په توګه نه واى ليږلي، نو (دا به) دوى لره بس وو».

بخاري رحمت الله عليه ويلي دي: باب دى ددې خبري چي علم له عمل څخه مخکي دى[1].

او دليل يې د الله ﷻ دا قول دى چي فرمايي: ﴿فَاعْلَمْ أَنَّهُ لاَ إِلَهَ إِلاَّ اللَّهُ وَاسْتَغْفِرْ لِذَنبِكَ﴾ [د محمد سورت: ١٩ آيت]

ترجمه: نو پوه شه چي بيشکه له الله څخه پرته بل دعبادت وړ معبود نشته، او دخپلي ګناه بخښنه وغواړه.

نو علم يې مخکي له قول (وينا) او عمل څخه ذکر کړ.

❊ ❊ ❊

پوه شه -الله دي په تا رحم وکړي- چي پر هر مسلمان نر او ښځيددا دريو مسائلو زده کول او په هغي عمل کول

(١) صحيح البخاري ٢٢/١ کتاب العلم.

(c) ketabton.com: The Digital Library

فرض دي:

لمړی: دا چې الله ﷻ مونږ پیدا کړي یو، او رزق یې راکړی دی، او خوشي (هسي) یې نه یو پرې ایښي، بلکه مونږ ته یې پیغمبر رااستولی دی، نو څوك چې دهغه پیروي او اطاعت وکړي جنت ته به ولاړ شي، او څوك چې دهغه نافرماني وکړي دوزخ ته به ولاړ شي.

ددې خبرې دلیل دالله ﷻ دا قول دی چې فرمايي: ﴿إِنَّا أَرْسَلْنَا إِلَيْكُمْ رَسُولاً شَاهِدًا عَلَيْكُمْ كَمَا أَرْسَلْنَا إِلَى فِرْعَوْنَ رَسُولاً ۝ فَعَصَى فِرْعَوْنُ الرَّسُولَ فَأَخَذْنَاهُ أَخْذًا وَبِيلاً﴾[د المزمل سورت: ١٥، ١٦ آیتونه].

ترجمه: (ای خلکو) بیشکه تاسي لره مونږ (داسي) یو پیغمبر لیږلی دی، چې پر تاسي باندي شاهد دی، لکه چې مو فرعون ته یو پیغمبر لیږلی وو، خو فرعون دهغه پیغمبر نافرماني وکړه، نو له همدي کبله مو هغه ډیر سخت ونیوه.

دوهم: دا چې الله ﷻ دا نه خوښوي چې دهغه سره په عبادت کي څوك شریك ونیول شي، که دا شریك الله ته

(c) ketabton.com: The Digital Library

نژدې ملائکه (پرښته) وي او که دالله دجانبه استول شوی نبي وي.

ددې خبرې دلیل د الله ﷻ دا قول دی چې فرمایي:

﴿وَأَنَّ الْمَسَاجِدَ لِلَّهِ فَلاَ تَدْعُوا مَعَ اللَّهِ أَحَدًا﴾ [د الجن سورت: ١٨ آیت]

ترجمه: او جوماتونه خاص خدای لره دي، نو دخدای سره بل هیڅوك مه بولئ.

دریم: څوك چې دپیغمبر ﷺ اطاعت او پیروي وکړي، او په یو خدای ﷻ ایمان راوړي، نو هغه ته روا نه دي چې دهغه چا سره دوستي او محبت وکړي چې دالله ﷻ او دهغه دپیغمبر دښمن وي، که څه هم ډیر نژدې دوست او خپل یې هم وي.

ددې خبرې دلیل د الله ﷻ دا قول دی چې فرمایي:

﴿لاَ تَجِدُ قَوْمًا يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الآخِرِ يُوَادُّونَ مَنْ حَادَّ اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَلَوْ كَانُوا آبَاءَهُمْ أَوْ أَبْنَاءَهُمْ أَوْ إِخْوَانَهُمْ أَوْ عَشِيرَتَهُمْ أُوْلَئِكَ كَتَبَ فِي قُلُوبِهِمُ الإِيمَانَ وَأَيَّدَهُم بِرُوحٍ مِّنْهُ وَيُدْخِلُهُمْ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِن تَحْتِهَا الأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا رَضِيَ

(c) ketabton.com: The Digital Library

اللَّهُ عَنْهُمْ وَرَضُوا عَنْهُ أُوْلَئِكَ حِزْبُ اللَّهِ أَلاَ إِنَّ حِزْبَ اللَّهِ هُمُ الْمُفْلِحُونَ﴾ [دالمجادله سورت: ۲۲ آیت]

ترجمه: داسي خلك به ونه مومې چي (له يوې خوا) په خداى او دآخرت په ورځ ايمان ولري، او (له بلي خوا) له هغو كسانو سره چي دخداى او دهغه دپيغمبر سره شخړه كوي ملګرتيا وكړي، كه څه هم (دغه شخړه كوونكي) ددوى پلرونه يا زامن يا ورونه يا خپلوان وي، همدوى دي چي خداى ددوى په زړونو كښي ايمان ځاى په ځاى (مضبوط) كړى دى، او دوى ته يې له خپل نزد څخه په يوه روح سره قوت وركړى دى، او دوى به په داسي جنتونو كښي داخل كړي چي دهغو (تر ونو) لاندي ويالې بهيږي، او هلته به تل تر تله واوسيږي، خداى له دوى څخه خوشحاله شويدى او دوى (هم) له هغه څخه خوشحاله دي، دوى دخداى ګوند (لښكر) دى، پوه شئ چي بيشكه دخداى ګوند (لښكر)، همدوى دي برياليي (كامياب).

❋ ❋ ❋

(c) ketabton.com: The Digital Library

پوه شه -الله ﷻ دي تا خپلي لاري ته هدايت كړي- چي دابراهيم ؈ دين او لاره داده چي يوازي دالله ﷻ عبادت په اخلاص سره وكړې، او په همدې سره الله ﷻ ټولو خلكو ته امر كړى، او د همدې لپاره يې پيدا كړي دي، لكه څنګه چي فرمايي: ﴿وَمَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَالإِنسَ إِلاَّ لِيَعْبُدُونِ﴾ [دالذاريات سورت: ٥٦ آيت]

ترجمه: پيريان او انسانان مي ندي پيدا كړي مګر ددې لپاره چي زما عبادت وكړي.

او دعبادت څخه مراد دالله ﷻ په وحدانيت سره پيژندل دي، او له ټولو لوى كار چي الله ﷻ په هغه سره (بندګانو ته) امر كړى دى هغه توحيد دى، او توحيد دادى چي يوازي ديوه الله ﷻ عبادت وكړې شي، او له ټولو نه لوى كار چي له هغه نه يې (بندګان) منع كړيدي هغه شرك دى، او شرك دادى چي دالله ﷻ سره په عبادت كي بل څوك شريك شي.

ددې خبري دليل دالله ﷻ دا قول دى چي فرمايي:

﴿وَاعْبُدُواْ اللّهَ وَلاَ تُشْرِكُواْ بِهِ شَيْئًا﴾[دالنساء سورت:

(c) ketabton.com: The Digital Library

۳٦ آیت]

ترجمه: او دخدای عبادت وکړئ او دهغه سره هیڅ شی مه شریکوئ.

که تا ته وویل شي: چي هغه درې اصول (اساسي خبري) کومي دي، چي پر انسان يې زده کړه فرض ده؟

نو (په ځواب) کي ورته ووايه: چي هغه دادي: چي بنده خپل پروردګار، خپل دين، او خپل پيغمبر محمد ﷺ وپيژني.

(c) ketabton.com: The Digital Library

اول اصل

[دخپل پروردګار پيژندل]

کله چي تا ته وويل شي: ستا پروردګار څوك دی؟

نو ووايه: چي زما پروردګار هغه ذات دی چي زه يې پاللی يم، او ټول جهان (عالم) يې په خپل نعمت سره پاللی دی، او هماغه زما معبود (خدای) دی، او پرته له هغه څخه بل معبود نه لرم.

ددې خبري دليل د الله ﷻ دا قول دی چي فرمايي: ﴿الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ﴾ [دالفاتحه سورت: ۲ آيت]

ترجمه: ټولي ستاينې يوازې الله لره دي، چي دعالميانو پالونکی دی.

او پرته د الله ﷻ څخه نور ټول مخلوقات عالم بلل کيږي، او زه ددې عالم يو جز يم.

کله چي تا ته وويل شي: خپل پروردګار دي په څه سره پيژندلی دی؟

نو ووايه: چي دهغه په نښو او مخلوقاتو سره، او

(c) ketabton.com: The Digital Library

شپه، ورځ، لمر، او سپوږمۍ دهغه له نښو څخه دي، او اوه آسمانونه، اوه ځمکي او کوم شیان چي په هغې کي دي، او یا ددوارو تر منځ دي، دهغه له مخلوقاتو څخه دي.

ددې خبري دلیل د الله ﷻ دا قول دی چي فرمایي: ﴿وَمِنْ آيَاتِهِ اللَّيْلُ وَالنَّهَارُ وَالشَّمْسُ وَالْقَمَرُ لاَ تَسْجُدُوا لِلشَّمْسِ وَلاَ لِلْقَمَرِ وَاسْجُدُوا لِلَّهِ الَّذِي خَلَقَهُنَّ إِن كُنتُمْ إِيَّاهُ تَعْبُدُونَ﴾ [دفصلت سورت: ۳۷ آیت]

ترجمه: او دهغه له آیتونو (دقدرت ددلائلو) څخه شپه او ورځ، لمر او سپوږمۍ دي، نه لمر ته سجده وکړئ او نه (هم) سپوږمۍ ته، (بلکه) هغه خدای ته سجده وکړئ چي هغوی یې پیدا کړي دي، که تاسي یوازي دهغه عبادت کوئ.

او دا قول چي فرمایي: ﴿إِنَّ رَبَّكُمُ اللّهُ الَّذِي خَلَقَ السَّمَاوَاتِ وَالأَرْضَ فِي سِتَّةِ أَيَّامٍ ثُمَّ اسْتَوَى عَلَى الْعَرْشِ يُغْشِي اللَّيْلَ النَّهَارَ يَطْلُبُهُ حَثِيثًا وَالشَّمْسَ وَالْقَمَرَ وَالنُّجُومَ مُسَخَّرَاتٍ بِأَمْرِهِ أَلاَ لَهُ الْخَلْقُ وَالأَمْرُ تَبَارَكَ اللّهُ رَبُّ

(c) ketabton.com: The Digital Library

الْعَالَمِينَ﴾ [دالاعراف سورت: ٥٤ آيت]

ترجمه: بيشکه چي ستاسي پروردګار هغه الله دی چي آسمانونه او ځمکه يې په شپږو ورځو کښي پيدا کړل، او بيا يې پر عرش باندي استواء وکړه، شپه لکه پردې غوندي پر ورځ باندي غوړوي، هره يوه په تلوار سره بله طلبوي، او لمر، سپوږمۍ او ستوري يې چي دهغه تر فرمان لاندي دي (پيدا کړيدي)، هو، پيدا کول او حکم فرمايل خاص هغه لره دي، خدای برکت والا دی، دعالميانو پروردګار دی.

او د(رب) څخه مراد معبود (دعبادت مستحق) دی، دليل يې دالله جل جلاله دا قول دی چي فرمايي: ﴿يَا أَيُّهَا النَّاسُ اعْبُدُواْ رَبَّكُمُ الَّذِي خَلَقَكُمْ وَالَّذِينَ مِن قَبْلِكُمْ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ ۞ الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ الأَرْضَ فِرَاشاً وَالسَّمَاء بِنَاء وَأَنزَلَ مِنَ السَّمَاء مَاء فَأَخْرَجَ بِهِ مِنَ الثَّمَرَاتِ رِزْقاً لَّكُمْ فَلاَ تَجْعَلُواْ لِلَّهِ أَندَاداً وَأَنتُمْ تَعْلَمُونَ﴾ [دالبقره سورت: ۲۱، ۲۲ آيت]

ترجمه: ای خلکو، دخپل پروردګار عبادت وکړئ، هغه (پروردګار) چي تاسي او له تاسي څخه مخکښي

(c) ketabton.com: The Digital Library

کسان يې پيدا کړي دي، ددې لپاره چې پرهيز ګار شئ، هغه (ذات) چې ځمکه يې تاسي ته فرش او آسمان يې (لکه) چت (غوندي) جوړ کړی او اوبه يې دآسمان څخه رانښکته کړي چې دهغې په وسيله يې ستاسو دروزئ دپاره (هر ډول) ميوي ايستلي دي، نو په داسي حالت کښي چې (په حقيقت) پوهيږئ له خدای سره شريکان مه ګرځوئ.

ابن کثير رحمت الله عليه وايي: «هغه ذات چې ددې شيانو خالق او پيداکونکی دی، هماغه دعبادت وړ دی»(۱).

او د عبادتونو ټول هغه انواع او قسمونه چې الله ﷻ پرې امر کړی دی، لکه: اسلام، ايمان، احسان، دعا، ويره، اميد، توکل، (دالله څخه) دثواب طمع لرل، او د

---

(۱) ابن کثير دنوموړو دوو آيتونو دذکر کولو څخه وروسته وايي: «ددې آيتونو مضمون دادی: چې الله ﷻ خالق، رازق، ددنيا او دهغه داوسيدونکو مالك او رازق دی، نو ځکه خو ددې لائق دی چې يوازې دهغه عبادت وشي، او بل څوك ورسره شريك ونه ګڼل شي، الله ﷻ فرمايي: ﴿فَلاَ تَجْعَلُواْ لِلّهِ أَندَاداً وَأَنتُمْ تَعْلَمُونَ﴾ [دالبقره سورت: ۲۲ آيت] ترجمه: نو پداسي حال کي چې (په حقيقت پوهيږئ) له خدای سره شريکان مه ګرځوئ.
دابن کثير تفسير ۱/۵۵ دې وکتل شي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

عذاب ثخه يې ويريدل، خشوع، (دالله ﷻ) ويره په زړه کي ساتل، رجوع کول، مرسته او مدد غوښتل، پناه غوښتل، فرياد کول، ذبح (حلاله) کول، نذر کول، او داسي نور هغه عبادات چي الله ﷻ پري امر کړی دی ټول خاص الله ﷻ لره دي.

ددې خبري دليل دالله ﷻ دا قول دی چي فرمايي:
﴿وَأَنَّ الْمَسَاجِدَ لِلَّهِ فَلاَ تَدْعُوا مَعَ اللَّهِ أَحَدًا﴾ [دالجن سورت: ١٨ آيت]

ترجمه: او جوماتونه خاص خدای لره دي، نو دهغه سره بل هيڅوك مه بولئ.

نو څوك چي لدې عبادتونو ثخه ثه شی دالله ﷻ ثخه پرته بل چا لره وکړي، هغه مشرك او كافر ګڼل کيږي، او دليل يې دالله ﷻ دا قول دی چي فرمايي:
﴿وَمَن يَدْعُ مَعَ اللَّهِ إِلَهًا آخَرَ لاَ بُرْهَانَ لَهُ بِهِ فَإِنَّمَا حِسَابُهُ عِندَ رَبِّهِ إِنَّهُ لاَ يُفْلِحُ الْكَافِرُونَ﴾[دالمومنون سورت: ١١٧ آيت]

ترجمه: او هر څوك چي له خدای سره بل معبود وبولي، او (حال دا چي په ښکاره توګه) دخپل دغه كار

(c) ketabton.com: The Digital Library

دپاره دلیل نلري، نو بیشکه چې دهغه حساب دهغه له پروردګار سره دی، او بیشکه کافران (هیڅکله) نه بریالي کیږي.

او دا حدیث: «الدُّعَاءُ مُخُّ الْعِبَادَةِ»(۱).

ترجمه: دعا دعبادت مازغه (روح او جوهر) دی(۲).

او دالله ﷻ دا قول دی چې فرمايي: ﴿وَقَالَ رَبُّكُمُ

(۱) ترمذي په کتاب الدعاء ۴۵۶/۵ (۳۳۷۱) نمبر حدیث سره روایت کړی او ویلي يې دي: چې دا حدیث غریب دی، په دغه لفظ سره یوازي ابن لهیعه روایت کړی دی، او الباني هم هغه ضعیف بللی دی، دالباني تعلیقات پر مشکات باندي (۲۲۳۱) نمبر حدیث، او ضعیف الجامع (۳۰۰۳) نمبر حدیث دي وکتل شي.
او لدي ښخه غوره حدیث هغه حدیث دی چې خپله ترمذي دنعمان بن بشیر ښخه مرفوع روایت کړیدی او الفاظ يې دادي: «الدعاء هو العبادة» یعني: دعاء خپله عبادت دی.
ترمذي ۴۵۶/۵ کتاب الدعاء (۳۳۷۲) نمبر حدیث دي وکتل شي، او ترمذي ویلي دي: دا حدیث حسن او صحیح دی.
او همدارنګه دا حدیث ابوداود په کتاب الصلاة ۷۶/۲ (۱۴۷۹) نمبر حدیث سره، او ابن ماجه په کتاب الدعاء ۱۲۵۸/۲ (۳۸۲۸) نمبر حدیث سره هم روایت کړیدی.

(۲) ددې حدیث مطلب دادی: چې دعا دعبادت یو لوی رکن، او دهغې روح او جوهر دی، ځکه انسان هله الله ﷻ ته دعا کوي چې دمخلوقاتو ښخه يې امید قطع شي، او دا دتوحید، اخلاص او عبادت له ټولو ښخه لويه درجه ده چې انسان په بشپړ اخلاص او کامله توجه سره الله ﷻ ته دعا وکړي. (ژباړونکی)

(c) ketabton.com: The Digital Library

ادْعُونِي أَسْتَجِبْ لَكُمْ إِنَّ الَّذِينَ يَسْتَكْبِرُونَ عَنْ عِبَادَتِي سَيَدْخُلُونَ جَهَنَّمَ دَاخِرِينَ﴾ [دغافر سورت: ٦٠ آيت]

ترجمه: او ستاسي پروردګار وويل: زما عبادت وکړئ تر څو چي ستاسي (غوښتني) قبولي کړم (ومنم)، بيشکه هغه کسان چي زما له عبادت څخه تکبر کوي، هرومرو به په خواري (او سپکتيا) سره دوزخ ته ننوځي.

دالله ﷻ څخه دويريدلو دليل دالله ﷻ دا قول دی چي فرمايي: ﴿فَلاَ تَخَافُوهُمْ وَخَافُونِ إِن كُنتُم مُّؤْمِنِينَ﴾ [دآل عمران سورت: ١٧٥ آيت]

ترجمه: ددوی څخه مه ويريږئ، او زما څخه وويريږئ که ايمان لرئ.

دالله ﷻ رحمت داميد ساتلو دليل دالله ﷻ دا قول دی چي فرمايي: ﴿فَمَن كَانَ يَرْجُو لِقَاء رَبِّهِ فَلْيَعْمَلْ عَمَلاً صَالِحًا وَلاَ يُشْرِكْ بِعِبَادَةِ رَبِّهِ أَحَدًا﴾ [دالکهف سورت: ١١٠ آيت]

ترجمه:نو هر څوک چي دخپل پروردګار دليدلو هيله لري نو بنايي چي نيك عمل وکړي او هيڅوك دخپل پروردګار په عبادت کښي شريك نکړي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

پر الله ﷻ دتوکل کولو دليل دالله ﷻ دا قول دی چي فرمايي: ﴿وَعَلَى اللَّهِ فَتَوَكَّلُوا إِن كُنتُم مُّؤْمِنِينَ﴾ [دالمائده سورت: ٢٣ آيت]

ترجمه: او پر خدای توکل وکړئ که تاسي ايمان لرونکي ياست.

او دا قول چي فرمايي: ﴿وَمَن يَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ فَهُوَ حَسْبُهُ﴾ [دالطلاق سورت: ٣ آيت]

ترجمه: او هر څوك چي پر خدای باندي توکل وکړي، همدی (خدای) ورته بس او کافي دی.

دالله ﷻ ثواب ته داميد لرلو، او دهغه دعذاب څخه دويريدلو، او هغه ته دخشوع کولو دليل دالله ﷻ دا قول دی چي فرمايي: ﴿إِنَّهُمْ كَانُوا يُسَارِعُونَ فِي الْخَيْرَاتِ وَيَدْعُونَنَا رَغَبًا وَرَهَبًا وَكَانُوا لَنَا خَاشِعِينَ﴾[دالانبياء سورت: ٩٠ آيت]

ترجمه: بيشکه چي دوی (داسي خلك) وو چي په نيکيو او دخير په کارونو کښي يو له بل څخه وړاندي کيدل، او مونږ به يې (زمونږ دمرحمت څخه دبر خور کيدو

(c) ketabton.com: The Digital Library

په هيله) او (زمونږ دعذاب) له ويرې بللو، او يوازي مونږ ته تواضع كونكي وو.

(په زړه کي دالله جل جلاله نه دويري لرلو دليل دالله جل جلاله دا قول دى چي فرمايي: ﴿فَـلاَ تَخْشَوْهُمْ وَاخْشَوْنِي﴾ [دالبقره سورت: ۱۵۰ آيت]

ترجمه: نو له هغوى څخه مه ويريږئ، او له ما څخه وويريږئ.

(الله جل جلاله ته) درجوع كولو دليل دالله جل جلاله دا قول دى چي فرمايي: ﴿وَأَنِيبُوا إِلَى رَبِّكُمْ وَأَسْلِمُوا لَهُ﴾ [دالزمر سورت: ٥٤ آيت]

ترجمه: او خپل پروردګار ته رجوع وکړئ او هغه ته غاړه کيږدئ.

(دالله جل جلاله څخه) دمرستي او مدد غوښتلو دليل دالله جل جلاله دا قول دى چي فرمايي: ﴿إِيَّـاكَ نَعْبُدُ وإِيَّاكَ نَسْتَعِينُ﴾ [دالفاتحه سورت: ٥ آيت]

ترجمه: يوازي ستا عبادت كوو، او يوازي ستا څخه مرسته غواړو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

او دا حديث: «إِذَا اسْتَعَنْتَ فَاسْتَعِنْ بِاللهِ»[۱].

ترجمه: کله چي مرسته او مدد غواړې نو دالله ﷻ څخه يې وغواړه.

(دالله ﷻ څخه) دپناه غوښتلو دليل دالله ﷻ دا قول دی چي فرمايي: ﴿قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ النَّاسِ ۞ مَلِكِ النَّاسِ﴾ [دالناس سورت: ۱ آيت]

ترجمه: ووايه: پناه غواړم دخلکو په پروردګار.

(الله ﷻ ته) دفرياد کولو دليل دالله ﷻ دا قول دی چي فرمايي: ﴿إِذْ تَسْتَغِيثُونَ رَبَّكُمْ فَاسْتَجَابَ لَكُمْ﴾[دالانفال سورت: ۹ آيت]

---

(۱) دا دپيغمبر ﷺ دهغه وصيت يو جز دی چي ابن عباس رضي الله عنهما ته يې کړی وو، او پيغمبر ﷺ په هغه کي ابن عباس ته داسي فرمايلي دي: اې هلکه، زه تاته دا څو خبري ښايم: چي دالله ﷻ داحکامو حفاظت وکړه، نو هغه به ستا حفاظت وکړي، او دالله ﷻ داحکامو حفاظت وکړه، نو الله ﷻ به هميشه (ستا دمدد دپاره) ستا په وړاندي وي، او کله چي سوال کوې، نو دالله ﷻ څخه سوال وکړه، او کله چي مرسته غواړې، نو دالله ﷻ څخه يې وغواړه...
دا حديث ترمذي ۶۶۷/۴ په کتاب صفة القيامة (۲۵۱۶) نمبر حديث، او احمد په مسند کي ۲۹۳/۱، ۳۰۷ نمبر حديث سره روايت کړی دی، او ترمذي ويلي دي: چي دا حديث حسن او صحيح دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ترجمه: هغه وخت یاد کړئ کله مو چي دخپل پروردګار څخه مرسته غوښتله، نو هغه ستاسي (غوښتنه) ومنله.

الله ﷻ ته دذبح (حلاله) کولو دلیل دالله ﷻ دا قول دی چي فرمايي: ﴿قُلْ إِنَّ صَلاَتِي وَنُسُكِي وَمَحْيَايَ وَمَمَاتِي لِلّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ * لاَ شَرِيكَ لَهُ وَبِذَلِكَ أُمِرْتُ وَأَنَاْ أَوَّلُ الْمُسْلِمِينَ﴾ [دالانعام سورت: ۱٦۳-۱٦٤ آیتونه]

ترجمه: ووايه بيشکه زما لمونځ، زما قرباني، زما ژوندون او زما مرګ (ټول) الله لره دي چي پروردګار دعالميانو دی. هيڅ شريك ده لره نشته، او په همدې (توحيد) باندي زه مامور شوی يم، او زه لومړی دمسلمانانو څخه يم.

او دا حديث: «لَعَنَ اللهُ مَنْ ذَبَحَ لِغَيْرِ اللهِ»[1].

ترجمه: الله ﷻ په هغه چا لعنت کړی دی چي دالله څخه پرته بل چا ته ذبح (حلاله) کوي.

---

(۱) دا حديث مسلم (دنووي شرح ۱۲۲/۱۳، ۱۲۳) په کتاب الأضاحي کي په (۱۹۷۸) [۴۳، ۴۴، ۴۵] نمبر سره روايت کړيدی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

(الله ﷻ) ته دنذر کولو دلیل دالله ﷻ دا قول دی چي فرمايي: ﴿يُوفُونَ بِالنَّذْرِ وَيَخَافُونَ يَوْمًا كَانَ شَرُّهُ مُسْتَطِيرًا﴾
[دالانسان سورت: ۷ آیت]

ترجمه: دوی (خپل) نذرونه تر سره کوي، او دهغې ورځي څخه ویریږي چي شر یې چاپیرونکی او ښکاره دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دوهم اصل

داسلام دين په دلائلو سره پيژندل

داسلام دين دادی چي (بنده) يوازي الله ﷻ ته دهغه په وحدانيت په منلو تسليم شي، او دهغه اطاعت او بنده ګي وکړي، او دشرك او مشركينو څخه براءت او بيزاري وکړي.

داسلام دين درې درجې لري: اسلام، ايمان، او احسان، او دا هره درجه څو ارکان لري.

اوله درجه: [اسلام]

داسلام پنځه ارکان دي:

۱- دا ګواهي (شهادت) ورکول چي پرته دالله ﷻ څخه بل دعبادت وړ معبود نشته، او محمد ﷺ دالله ﷻ پيغمبر دی. ۲- لمونځ کول. ۳- زکات ورکول. ۴- روژه نيول. ۵- او دبيت الله حج کول.

دالله ﷻ دوحدانيت دليل دالله ﷻ دا قول دی چي فرمايي: ﴿شَهِدَ اللّهُ أَنَّهُ لاَ إِلَـهَ إِلاَّ هُوَ وَالْمَلاَئِكَةُ وَأُوْلُواْ

(c) ketabton.com: The Digital Library

الْعِلْمِ قَآئِمَاً بِالْقِسْطِ لاَ إِلَـهَ إِلاَّ هُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ﴾ [دآل عمران سورت: ۱۸ آیت]

ترجمه: خدای او پرښتو او دعلم خاوندانو په دې شاهدي ورکړې چي بیشکه شان دادی چي پرته له هغه نه بل دعبادت وړ معبود نشته، پداسي حال کي چي په عدل سره دټول عالم تدبیرونکی دی، بیله هغه څخه بل دعبادت وړ معبود نشته، دستر قدرت او حکمت خاوند دی.

او د(لا اله الا الله) معنا داده: چي پرته دیو الله ﷻ څخه بل دعبادت وړ معبود نشته.

(لا اله) پرته دالله ﷻ څخه دنورو ټولو خدایانو او معبودانو نفي کوي، او (الا الله) یواځي هغه الله ﷻ ته دعبادت کولو اثبات کوي، کوم چي په عبادت او پاچاهۍ کي هغه لره شریك نشته.

او ددې خبري وضاحت او تفسیر دالله ﷻ پدې قول کي راغلی دی: ﴿وَإِذْ قَالَ إِبْرَاهِيمُ لِأَبِيهِ وَقَوْمِهِ إِنَّنِي بَرَاء مِّمَّا تَعْبُدُونَ ۞ إِلاَّ الَّذِي فَطَرَنِي فَإِنَّهُ سَيَهْدِينِ ۞ وَجَعَلَهَا كَلِمَةً

(c) ketabton.com: The Digital Library

بَاقِيَةً فِي عَقِبِهِ لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُونَ﴾ [دالزخرف سورت: ٢٦-٢٨ آيتونه]

ترجمه: او هغه وخت ياد کړه چې ابراهيم عليه السلام خپل پلار او خپل قوم ته وويل: بيشکه زه دهغه څه نه بيزار يم چې تاسي يې عبادت کوئ. پرته له هغه ذات نه چې زه يې پيدا کړی يم او هغه به ما ته بيشکه لارښودنه وکړي. او هغه دتوحيد کلمه په خپل اولاد کښې پاتې کيدونکې کلمه وګرځوله، چې ګوندي دوی (خدای او دهغه توحيد) ته بيرته راوګرځي.

او پدې قول کې چې فرمايي: ﴿قُلْ يَا أَهْلَ الْكِتَابِ تَعَالَوْاْ إِلَى كَلَمَةٍ سَوَاء بَيْنَنَا وَبَيْنَكُمْ أَلاَّ نَعْبُدَ إِلاَّ اللّهَ وَلاَ نُشْرِكَ بِهِ شَيْئًا وَلاَ يَتَّخِذَ بَعْضُنَا بَعْضاً أَرْبَابًا مِّن دُونِ اللّهِ فَإِن تَوَلَّوْاْ فَقُولُواْ اشْهَدُواْ بِأَنَّا مُسْلِمُونَ﴾ [دآل عمران سورت: ٦٤ آيت]

ترجمه: ووايه: اې دکتاب خاوندانو، هغې خبرې ته راشئ چې زمونږ او ستاسي تر منځ شريکه ده (هغه) دا چې بيله خدای څخه دبل شي عبادت ونکړو، او هيڅ شی دهغه سره شريك نکړو او ځيني زمونږ دي دالله څخه پرته ځيني نور دخدايانو په توګه ونه نيسي، نو که دوی

(c) ketabton.com: The Digital Library

(دکتاب خاوندانو) مخ واړاوه نو تاسي ووایئ: شاهد (او ګواه) اوسئ چي مونږ مسلمانان یو (الله ﷻ ته تسلیم یو).

دا چي محمد ﷺ دالله رسول دی، دلیل یې دالله ﷻ دا قول دی چي فرمایي: ﴿لَقَدْ جَاءكُمْ رَسُولٌ مِّنْ أَنفُسِكُمْ عَزِيزٌ عَلَيْهِ مَا عَنِتُّمْ حَرِيصٌ عَلَيْكُم بِالْمُؤْمِنِينَ رَؤُوفٌ رَّحِيمٌ﴾

[دالتوبه سورت: ۱۲۸ آیت]

ترجمه: بیشکه چي تاسي ته یو پیغمبر ستاسي له خپل (منځ) نه راغلی دی، ستاسي ربړونه او تکلیف وریاندي ډیر ګران دي، ستاسي (دخیر لپاره) ډیر حرصناك دی، او پر مؤمنانو باندي مشفق (شفقت والا) او مهربان دی.

او دمحمد ﷺ په پیغمبري او رسالت سره داقرار کولو او ګواهي ورکولو معنا داده: چي دهغه داوامرو اطاعت وشي، اود خبرو تصدیق یې وشي، او دکومو شیانو څخه چي یې منع کړیده، دهغو څخه پرهیز او ځان وژغورل شي، او یوازي دهغه دسنت او طریقي مطابق دالله ﷻ عبادت وشي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دلمانځه، زکات، او دتوحيد دتفسير دليل دالله ﷻ دا قول دی چي فرمايي: ﴿وَمَا أُمِرُوا إِلاَّ لِيَعْبُدُوا اللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ حُنَفَاء وَيُقِيمُوا الصَّلاَةَ وَيُؤْتُوا الزَّكَاةَ وَذَلِكَ دِينُ الْقَيِّمَةِ﴾ [دالبينه سورت: ٥ آيت]

ترجمه: او (پداسي حال کښي) چي دوی ګمارل شوي ندي مګر دا چي په زښت اخلاص سره دخدای عبادت وکړي (او عقيده لري) چي دين دهغه (لخوا) دی، او په عين حال کښي له هر ډول انحراف څخه ليري وي، لمونځ (دهغه له ټولو آدابو سره) اداء کړي، زکات ورکړي، او همدا صحيح او ټينګ (مضبوط) دين دی (چي هغه اسلام دی).

دروژې نيولو دليل دالله ﷻ دا قول دی چي فرمايي: ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُواْ كُتِبَ عَلَيْكُمُ الصِّيَامُ كَمَا كُتِبَ عَلَى الَّذِينَ مِن قَبْلِكُمْ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ﴾ [دالبقره سورت: ۱۸۳ آيت]

ترجمه: ای مؤمنانو، روژه پر تاسي باندي فرض کړې شوې ده لکه چي په هغو کسانو باندي چي له تاسي څخه پخوا وو، فرض کړې شوې وه، بنايي چي تاسو پرهيزګار

(c) ketabton.com: The Digital Library

شئ.

دحج کولو دلیل دالله ﷻ دا قول دی چي فرمایي:

﴿وَلِلّهِ عَلَى النَّاسِ حِجُّ الْبَيْتِ مَنِ اسْتَطَاعَ إِلَيْهِ سَبِيلاً وَمَن كَفَرَ فَإِنَّ الله غَنِيٌّ عَنِ الْعَالَمِينَ﴾ [دآل عمران سورت: ۹۷ آیت]

ترجمه: دخدای دپاره پر خلکو باندي دبیت الله حج (فرض) دی، په هغه چا باندي چي هغه ته دتلو توان لري، او څوك چي کافر شي نو بیشکه چي خدای له ټولو عالمیانو څخه بې پروا دی.

دوهمه درجه: ایمان:

ایمان څه دپاسه اویا (۷۰) څانګي (برخي) لري، له ټولو څخه اوچت او لوړه یې: د(لا اله الا الله) ویل دي، او له ټولو څخه وړوکې (کوچنی) یې دلاري څخه دضرر دشي لیري کول دي، او حیاء دایمان یوه برخه ده[1].

دایمان شپږ رکنونه دي: په الله ﷻ ایمان راوړل، او

---

(۱) دا حدیث بخاري ۱/۱۰ په کتاب الإیمان کي په دغه الفاظو «بضع وستون» یعني: څه دپاسه شپیته، او مسلم (دنووي شرح ۲/۲۰۲) په کتاب الإیمان کي په (۳۵) [۵۷، ۵۸] نمبر سره روایت کړیدی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دالله ﷻ په ملائکو (پرښتو)، کتابونو، پیغمبرانو، دقیامت په ورځ، او دخیر او شر په قضا او قدر ایمان راوړل.

ددې شپږو رکنونو دلیل دالله ﷻ دا قول دی چې فرمايي: ﴿لَّيْسَ الْبِرَّ أَن تُوَلُّواْ وُجُوهَكُمْ قِبَلَ الْمَشْرِقِ وَالْمَغْرِبِ وَلَـكِنَّ الْبِرَّ مَنْ آمَنَ بِاللّهِ وَالْيَوْمِ الآخِرِ وَالْمَلآئِكَةِ وَالْكِتَابِ وَالنَّبِيِّينَ﴾ [دالبقره سورت: ۱۷۷ آیت]

ترجمه: نیکي (یوازي) دا نده چې خپل مخونه ختیځ او لویدیځ لوري ته واړوئ، بلکه (غوره) نیکي دهغه چا ده چې په خدای، دآخرت په ورځ، (په ټولو) پرښتو، (په ټولو) کتابونو، او (په ټولو) پیغمبرانو باندي یې ایمان راوړی دی.

دقضا او قدر دلیل دالله ﷻ دا قول دی چې فرمايي: ﴿إِنَّا كُلَّ شَيْءٍ خَلَقْنَاهُ بِقَدَرٍ﴾ [دالقمر سورت: ٤٩ آیت]

ترجمه: بیشکه مونږ هر شی په اندازه پیدا کړی دی.

دريمه درجه: احسان:

احسان یو رکن لري، او هغه دادی: چې دالله ﷻ

(c) ketabton.com: The Digital Library

داسي عبادت وکړې لکه چي ته هغه وينې، که يې ته نه وينې نو هغه خو تاويني.

ددې خبري دليل دالله ﷻ دا قول دی چي فرمايي: ﴿إِنَّ اللّهَ مَعَ الَّذِينَ اتَّقَواْ وَّالَّذِينَ هُم مُّحْسِنُونَ﴾ [دالنحل سورت: ۱۲۸ آيت]

ترجمه: بيشکه الله له پرهيزګارانو او نيکوکارانو سره دی.

او دا قول: ﴿وَتَوَكَّلْ عَلَى الْعَزِيزِ الرَّحِيمِ * الَّذِي يَرَاكَ حِينَ تَقُومُ * وَتَقَلُّبَكَ فِي السَّاجِدِينَ * إِنَّهُ هُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ﴾ [دالشعراء سورت: ۲۱۷-۲۲۰ آيتونه]

ترجمه: او په (هغه ذات) توکل وکړه چي دستر قدرت خاوند (او) مهربان دی. هغه (ذات) چي تا ويني کله چي (دعبادت دپاره) راپاڅيږې. او (هم) دسجده کوونکو په منځ کښي ستا حرکتونه. بيشکه چي همدغه (خدای) دی اوريدونکی (او) پوه (دعلم خاوند).

او دا قول چي فرمايي: ﴿وَمَا تَكُونُ فِي شَأْنٍ وَمَا تَتْلُو مِنْهُ مِن قُرْآنٍ وَلاَ تَعْمَلُونَ مِنْ عَمَلٍ إِلاَّ كُنَّا عَلَيْكُمْ شُهُودًا إِذْ

(c) ketabton.com: The Digital Library

تُفِيضُونَ فِيهِ﴾ [ديونس سورت: ٦١ آيت]

ترجمه: او په هيڅ کوم کار (يا کوم فکر مشغول) نه يې، او دهغه څخه دقرآن دهيڅ يو (آيت) تلاوت نه کوې او (تاسي) هيڅ کوم کار نکوئ پرته لدې کله چي په هغه کښي بوخت کيږي (نو) مونږ پر تاسي باندي شاهدان (گواهان) يو.

او داحاديثو څخه يې دليل دجبريل هغه مشهور حديث دی چي عمر بن خطاب ﷺ روايت کړی دی، چي وايي: «بَيْنَمَا نَحْنُ جُلُوسٌ عِنْدَ النَّبِيِّ ﷺ إِذْ طَلَعَ عَلَيْنَا رَجُلٌ(١) شَدِيدُ بَيَاضِ الثِّيَابِ، شَدِيدُ سَوَادِ الشَّعَرِ، لا يُرَى عَلَيْهِ أَثَرُ السَّفَرِ، وَلا يَعْرِفُهُ مِنَّا أَحَدٌ، حَتَّى جَلَسَ إِلَى النَّبِيِّ ﷺ فَأَسْنَدَ رُكْبَتَيْهِ إِلَى رُكْبَتَيْهِ، وَوَضَعَ كَفَّيْهِ عَلَى فَخِذَيْهِ، وَقَالَ: يَا مُحَمَّدُ، أَخْبِرْنِي عَنْ الإِسْلامِ، فَقَالَ: أَنْ تَشْهَدَ أَنْ لا إِلَهَ إِلاَّ اللَّهُ وَأَنَّ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللَّهِ، وَتُقِيمَ الصَّلاةَ، وَتُؤْتِيَ الزَّكَاةَ،

(١) دا الفاظ په صحيح مسلم کي نشته، او دصحيح مسلم دحديث الفاظ داسي دي: «بَيْنَمَا نَحْنُ عِنْدَ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ ذَاتَ يَوْمٍ إِذْ طَلَعَ عَلَيْنَا رَجُلٌ...». صحيح مسلم کتاب الإيمان (٨) [١] نمبر حديث.(ژباړونکی)

(c) ketabton.com: The Digital Library

وَتَصُومَ رَمَضَانَ، وَتَحُجَّ الْبَيْتَ، إِنْ اسْتَطَعْتَ إِلَيْهِ سَبِيلا، قَالَ: صَدَقْتَ، فَعَجِبْنَا لَهُ يَسْأَلُهُ وَيُصَدِّقُهُ، قَالَ: فَأَخْبِرْنِي عَنْ الإِيمَانِ، قَالَ: أَنْ تُؤْمِنَ بِاللَّهِ، وَمَلائِكَتِهِ، وَكُتُبِهِ، وَرُسُلِهِ، وَالْيَوْمِ الآخِرِ، وَتُؤْمِنَ بِالْقَدَرِ خَيْرِهِ وَشَرِّهِ، قَالَ: صَدَقْتَ، قَالَ: فَأَخْبِرْنِي عَنْ الإِحْسَانِ، قَالَ: أَنْ تَعْبُدَ اللَّهَ كَأَنَّكَ تَرَاهُ، فَإِنْ لَمْ تَكُنْ تَرَاهُ فَإِنَّهُ يَرَاكَ، قَالَ: فَأَخْبِرْنِي عَنْ السَّاعَةِ، قَالَ: مَا الْمَسْؤُولُ عَنْهَا بِأَعْلَمَ مِنْ السَّائِلِ، قَالَ: فَأَخْبِرْنِي عَنْ أَمَارَاتِهَا، قَالَ: أَنْ تَلِدَ الأَمَةُ رَبَّتَهَا، وَأَنْ تَرَى الْحُفَاةَ الْعُرَاةَ الْعَالَةَ رِعَاءَ الشَّاءِ يَتَطَاوَلُونَ فِي الْبُنْيَانِ، قَالَ: فَمَضَى، فَلَبِثْنَا مَلِيًّا، فَقَالَ: يَا عُمَرُ، أَتَدْرِي مَنْ السَّائِلُ؟ قُلْتُ: اللَّهُ وَرَسُولُهُ أَعْلَمُ، قَالَ: هَذَا جِبْرِيلُ، أَتَاكُمْ يُعَلِّمُكُمْ أَمْرَ دِينِكُمْ»(١).

ترجمه: پداسي حال کي چي مونږ د پيغمبر ﷺ سره ناست وو چي يو داسي سړی راغی چي تکي سپيني جامې او تک تور ويښته يې وه، او د سفر نښې ورباندي نه ليدل

---

(١) دجبرائيل حديث مسلم پوره په کتاب الإيمان کي په (٨) [١] نمبر سره دعمر بن الخطاب ﷺ څخه (دنووي شرح ١/١٢٦-١٣٣)، او بخاري په مختصر ډول دابو هريره ﷺ څخه روايت کړيدی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

کيدې، او نه هم له مونږ څخه چا پيژانده، نو د پيغمبر ﷺ مخې ته کيناست، او خپل ځنګنونه يې د پيغمبر ﷺ له ځنګنونو سره ولګول، او لاسونه يې پر ورنونو کيښودل، او ويې ويل: اې محمده، د اسلام څخه مې خبر کړه، (پيغمبر ﷺ) وفرمايل: (اسلام دادی): چې اقرار وکړې (ګواهي ورکړې) چې پرته د الله ﷻ څخه بل د عبادت وړ معبود نشته، او محمد ﷺ د الله ﷻ پيغمبر دی، او لمونځ په بنه توګه وکړې، او زکات ورکړې، او د بيت الله حج وکړې که دلارې توان در سره وو، (سړي) وويل: رښتيا دې وويل، نو مونږ تعجب وکړ چې هم پوښتنه ترې کوي،او هم يې تصديق کوي، (سړي) وويل: د ايمان څخه مې خبر کړه، (پيغمبر ﷺ) وفرمايل: (ايمان دادی) چې په الله ﷻ، او دهغه په ملائکو، کتابونو، پيغمبرانو، د آخرت په ورځ، او دخير او شر په قضا او قدر ايمان راوړې، (سړي) وويل: رښتيا دې وويل، نو د احسان څخه مې خبر کړه، (پيغمبر ﷺ) وفرمايل: (احسان دادی) چې د الله ﷻ داسې عبادت وکړې لکه چې ته يې وينې، نو که ته يې نه وينې، نو هغه

(c) ketabton.com: The Digital Library

خو ديويني، (سړي) وويل: دقيامت څخه مې خبر کړه، (پيغمبر ﷺ) وفرمايل: څوك چي پوښتني ته ځواب ورکوي له هغه چا څخه چي سوال کوي زيات علم نلري (پدي هکله)، (سړي) وويل: نو دقيامت له نښو څخه مې خبر کړه، (پيغمبر ﷺ) وفرمايل: (دقيامت نښې دادي) چي وينځه خپل بادار وزيږوي، او لوڅي پښې، برينډ، فقيران دپسونو څرووونکي (چوپانان) به ګوري چي دتعميرونو (په جوړولو کي به) يو له بل څخه زيات کوښښ کوي، (راوي) وويل: نو سړی ولاړ، نو څه شانتي کيناستو، او بيا (پيغمبر ﷺ) وفرمايل: چي اې عمره، آيا پوهيږې دا سوال (تپوس) کوونکی څوك وو؟ ما ورته وويل: چي الله او رسول يې ښه پوهيږي، (پيغمبر ﷺ) وفرمايل: دا جبريل وو، راغلی وو چي تاسو ته ستاسو دين وښايي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دريم اصل

[دخپل پيغمبر محمد ﷺ پيژندل]

ستاسي پيغمبر ﷺ محمد بن عبد الله بن عبد المطلب بن هاشم دی، او هاشم دقريشو څخه دی، او قريش دعربو څخه دي، او عرب داسماعيل بن ابراهيم الخليل -عليه وعلى نبينا أفضل الصلاة والسلام- دنسل څخه دی.

دپيغمبر ﷺ عمر دري شپيته (۶۳) کاله وو، چي ځلويښت (۴۰) کاله يې دنبوت څخه مخکي او درويشت (۲۳) کاله يې دنبوت او رسالت په حال کي تير کړي دي.

دنبوت دليل يې د ﴿اقرأ﴾[1] آيت دی، او درسالت دليل يې د ﴿المدثر﴾ آيت دی، داوسيدو ځای يې مکه وه، الله ﷻ (خلکو ته) استولی دی چي دشرك څخه يې وويروي، او توحيد ته يې دعوت کړي.

---

(۱) د الله ﷻ دي قول ته اشاره ده: ﴿اقْرَأْ بِاسْمِ رَبِّكَ الَّذِي خَلَقَ﴾ [دالعلق سورت: ۱ آيت] ترجمه: ولوله، دخپل پروردگار په نامه، هغه چي (ټول مخلوق يې) پيدا کړي دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ددې خبري دليل دالله ﷻ دا قول دی چي فرمايي:
﴿يَا أَيُّهَا الْمُدَّثِّرُ * قُمْ فَأَنذِرْ * وَرَبَّكَ فَكَبِّرْ * وَثِيَابَكَ فَطَهِّرْ * وَالرُّجْزَ فَاهْجُرْ * وَلَا تَمْنُن تَسْتَكْثِرُ * وَلِرَبِّكَ فَاصْبِرْ﴾
[دالمدثر سورت: ۱-۷ آيتونه]

ترجمه: اې په ځان باندي دځادر نغښتونکيه، پاڅيږه (او نړيوال) ووېروه، او خپل پروردګار په لويي سره ياد کړه، او خپلي جامې پاکي کړه، او له پليتي نه ډډه (او پرهېز) وکړه، او (پر چا باندي) منت مه ږده، چي (دهغه څه په مقابل کښي چي ورکړی دي دی) زيات بدل وغواړې، او دخپل پروردګار لپاره صبر وکړه.

او د ﴿قُمْ فَأَنذِرْ﴾ مراد دادی: چي دشرك څخه يې ووېروه، او توحيد ته يې دعوت کړه، او د ﴿وَرَبَّكَ فَكَبِّرْ﴾ څخه مراد دادی: چي په توحيد سره (دخپل پروردګار) تعظيم وکړه، او د ﴿وَثِيَابَكَ فَطَهِّرْ﴾ څخه مراد دادی: چي خپل عملونه دشرك څخه پاك کړه، او د ﴿وَالرُّجْزَ فَاهْجُرْ﴾ مراد دادی: چي دبتانو څخه هجرت وکړه، او دهجرت کولو څخه مراد دبتانو پرېښودل او دهغوی څخه او

(c) ketabton.com: The Digital Library

دهغوی دپیروانو (مشرکینو) څخه بیزاره کیدل دي.

پیمغبر ﷺ لس کاله په همدې شکل سره توحید ته خلك رابلل، او دلسو کلونو وروسته آسمان ته وخیژول شو، او پنځه لمونځونه پرې فرض شول، (او دهغه څخه وروسته یې) درې کاله په مکه کي لمونځ وکړ، او بیا مدینې ته دهجرت کولو امر ورته وشو.

او دهجرت څخه مراد: دشرك دمحیط (ځای یا وطن) څخه داسلام محیط ته تلل دي، او دشرك دمحیط څخه داسلام محیط ته هجرت پر دې امت باندي فرض دی، او هغه به دقیامت تر ورځي پوري باقي وي.

ددې خبري دلیل دالله ﷻ دا قول دی چي فرمایي:
﴿إِنَّ الَّذِينَ تَوَفَّاهُمُ الْمَلآئِكَةُ ظَالِمِي أَنْفُسِهِمْ قَالُواْ فِيمَ كُنتُمْ قَالُواْ كُنَّا مُسْتَضْعَفِينَ فِي الأَرْضِ قَالْوَاْ أَلَمْ تَكُنْ أَرْضُ اللّهِ وَاسِعَةً فَتُهَاجِرُواْ فِيهَا فَأُوْلَئِكَ مَأْوَاهُمْ جَهَنَّمُ وَسَاءتْ مَصِيرًا ۞ إِلاَّ الْمُسْتَضْعَفِينَ مِنَ الرِّجَالِ وَالنِّسَاء وَالْوِلْدَانِ لاَ يَسْتَطِيعُونَ حِيلَةً وَلاَ يَهْتَدُونَ سَبِيلاً ۞ فَأُوْلَئِكَ عَسَى اللّهُ أَن يَعْفُوَ عَنْهُمْ وَكَانَ اللّهُ عَفُوًّا غَفُورًا﴾ [دالنساء سورت: ۹۷-۹۹ آیتونه]

(c) ketabton.com: The Digital Library

ترجمه: بیشکه هغه کسان چي پر خپلو ځانونو يې ظلم کړیدی، ملائکې چي کله ددوی روحونه اخلي، ورته وايي: تاسي په څه حال کښي وئ؟ دوی په ځواب کښي وايي: مونږ دځمکي پر مخ ضعیفان (او مظلومان) وو، ملائکي وايي: آيا دخدای ځمکه پراخه نه وه تر څو چي تاسي پکښي هجرت کړی وای؟ نو ددوی ځای دوزخ دی او بد دورتلو ځای دی دوزخ. خو نا توان نارینه، ښځي او واړه چي نه دکومي وسیلې توان لري او نه کومه لاره پیدا کولای شي. نو داسي خلك هیله ده چي الله ددوی څخه (ددوی دغه ګناهونه) وبخښي، او الله عفوه کوونکی (او بخښونکی) ذات دی.

او دا قول چي فرمایي: ﴿يَا عِبَادِيَ الَّذِينَ آمَنُوا إِنَّ أَرْضِي وَاسِعَةٌ فَإِيَّايَ فَاعْبُدُونِ﴾ [دالعنکبوت سورت: ۵٦ آیت]

ترجمه: اې زما (مسلمانانو) بندګانو، بیشکه چي زما ځمکه پراخه (ارته) ده، نو خاص ما لره عبادت وکړئ.

بغوي رحمت الله علیه وايي: «دا آیت دهغه مسلمانانو په هکله نازل شوی دی چي په مکه کي پاتي وو او هجرت

(c) ketabton.com: The Digital Library

يې نه وو كړې، (الله ﷻ) هغوى ته په ايمان سره خطاب وكړ».

او د حديثو څخه د هجرت دليل د پيغمبر ﷺ دا قول دى چي فرمايي: «لاَ تَنْقَطِعُ الْهِجْرَةُ حَتَّى تَنْقَطِعَ التَّوْبَةُ، وَلاَ تَنْقَطِعُ التَّوْبَةُ حَتَّى تَطْلُعَ الشَّمْسُ مِنْ مَغْرِبِهَا»(١).

ترجمه: تر څو چي د توبې (ور) نه وي بند شوى، نو د هجرت (حكم) له منځه نه ځي، او تر څو چي لمر له مغرب (لويديځ) څخه نه وي راختلى، نو د توبې (ور) نه بنديږي(٢).

او كله چي پيغمبر ﷺ په مدينه منوره كي ځاى پر ځاى شو، نو د اسلام د نورو احكامو امر يې جاري كړ، لكه زكات، روژه، حج، اذان، جهاد، امر بالمعروف، او نهي عن المنكر، او د اسي نور شرعي احكام.

---

(١) دا حديث ابوداود په اول د كتاب الجهاد كي ۳/۳ په (۲۴۷۹) نمبر سره، او احمد په مسند كي ۹۹/۴، او نسائي په السنن الكبرى كتاب السير كي (لكه څنگه چي په تقريب التحفة كي راغلي دي) په (۱۱۴۵۹) نمبر سره د معاويه ﷺ څخه روايت كړيدى، او الباني په صحيح الجامع (۷۴۳۶) نمبر حديث كي هغه صحيح بللى دى.

(٢) د دې حديث څخه مراد دادى: چي د هجرت حكم او روا والى به تر قيامت پوري باقي وي. (ژباړونكى)

(c) ketabton.com: The Digital Library

او پیغمبر ﷺ په نوموړي شکل سره لس کاله پاتي شو، او له هغه څخه وروسته بیا وفات شو، او دین یې باقي پاتي شو، او دهغه دین دی، داسي دخیر کار نشته چي خپل امت یې هغه ته نه وي رابللی، او نه داسي بد او ناوړه کار شته چي خپل امت یې له هغه څخه نه وي منع کړی.

او کوم دخیر کار چي خپل امت یې هغه ته را بللی دی هغه توحید، او هر هغه څه دي چي الله ﷻ یې خوښوي، او کوم شر چي خپل امت یې له هغه څخه منع کړی او ویرولی دی، هغه شرك، او هر هغه څه دي چي الله ﷻ یې نه خوښوي، او بد یې ګڼي.

الله ﷻ پیغمبر ﷺ ټولو خلکو ته استولی دی، او دهغه اطاعت یې پر ټولو انسانانو او پیریانو فرض کړیدی.

ددې خبري دلیل دالله ﷻ دا قول دی چي فرمایي:

﴿قُلْ يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِنِّي رَسُولُ اللّهِ إِلَيْكُمْ جَمِيعًا﴾ [دالأعراف سورت: ۱۵۸ آیت]

ترجمه: ووایه (ای پیغمبره): اې خلکو بیشکه زه ستاسي دټولو دپاره دخدای پیغمبر یم.

(c) ketabton.com: The Digital Library

او دپیغمبر ﷺ په ذریعه خدای ﷻ خپل دین تکمیل او پوره کړ، او دلیل یې دهغه دا قول دی چې فرمایي: ﴿الْيَوْمَ أَكْمَلْتُ لَكُمْ دِينَكُمْ وَأَتْمَمْتُ عَلَيْكُمْ نِعْمَتِي وَرَضِيتُ لَكُمُ الإِسْلاَمَ دِينًا﴾ [دالمائده سورت: ۳ آیت]

ترجمه: نن ورځ ما ستاسي دپاره ستاسي دین پوره کړ او پر تاسي باندي مي خپل نعمت تمام کړ، او اسلام مي ستاسي دپاره (د) دین (په توګه) غوره کړ.

او دپیغمبر ﷺ دوفات کیدو دلیل دالله ﷻ دا قول دی چي فرمایي: ﴿إِنَّكَ مَيِّتٌ وَإِنَّهُم مَّيِّتُونَ * ثُمَّ إِنَّكُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ عِندَ رَبِّكُمْ تَخْتَصِمُونَ﴾[د الزمر سورت: ۳۰-۳۱ آیتونه]

ترجمه: بیشکه ته مړ کیدونی یې، او دوی (هم) مړ کیدونکي دي. او بیا به بیشکه تاسو دقیامت په ورځ دخپل پروردګار په حضور (دخپلو کړونو په هکله) جګړه وکړئ.

او خلك چي کله مړه شي، نو بیا (دقیامت په ورځ) بیرته ژوندي کیږي، او دلیل یې دالله ﷻ دا قول دی چي فرمایي: ﴿مِنْهَا خَلَقْنَاكُمْ وَفِيهَا نُعِيدُكُمْ وَمِنْهَا نُخْرِجُكُمْ تَارَةً أُخْرَى﴾ [د طه سورت: ۵۵ آیت]

(c) ketabton.com: The Digital Library

ترجمه: تاسي مو له دې (خاورې) څخه پيدا کړئ، او په هغې کښې به تاسي ننه باسو، او بيا به تاسي له هغې څخه بل ځل راوباسو.

او دا قول چي فرمايي: ﴿وَاللَّهُ أَنبَتَكُم مِّنَ الأَرْضِ نَبَاتًا * ثُمَّ يُعِيدُكُمْ فِيهَا وَيُخْرِجُكُمْ إِخْرَاجًا﴾ [د نوح سورت: ۱۷-۱۸ آيتونه]

ترجمه: او خدای تاسي (د زرغون شوي شي په توګه) له ځمکي څخه پيدا کړي يئ. (او) بيا به تاسي بيرته هلته وګرځوي، او بيا به مو په راويستو سره راوباسي (ژوندي کړي).

او (دقيامت په ورځ) بيرته له ژوندي کيدو وروسته دعملونو حساب ورسره کيږي، او دهغې جزا ورکول کيږي.

ددې خبري دليل دالله ﷻ دا قول دی چي فرمايي: ﴿لِيَجْزِيَ الَّذِينَ أَسَاؤُوا بِمَا عَمِلُوا وَيَجْزِيَ الَّذِينَ أَحْسَنُوا بِالْحُسْنَى﴾ [د النجم سورت: ۳۱ آيت]

ترجمه: تر څو هغو کسانو ته چي بدي يې وکړه ددوی دکړنو جزا ورکړي، او هغو کسانو ته چي نيکي يې وکړه

(c) ketabton.com: The Digital Library

ښه بدله ورکړي.

او څوک چي د مرګ څخه وروسته بیا ژوندي کیدو څخه انکار وکړي کافر کیږي، او دلیل یې دالله ﷻ دا قول دی چي فرمايي: ﴿زَعَمَ الَّذِينَ كَفَرُوا أَن لَّن يُبْعَثُوا قُلْ بَلَى وَرَبِّي لَتُبْعَثُنَّ ثُمَّ لَتُنَبَّؤُنَّ بِمَا عَمِلْتُمْ وَذَلِكَ عَلَى اللَّهِ يَسِيرٌ﴾ [د التغابن سورت: ۷ آیت]

ترجمه: کافران داسي غلط فکر (سوچ) کوي چي هیڅکله به دوی (ژوندي) راپورته نه کړي شي، ووایه: هو، قسم دی زما په پروردګار چي بیشکه تاسي به (ژوندي) راپورته کړي شئ، بیا به دهغه څه نه چي کول مو، خبر کړي شئ، او دا کار الله ﷻ ته آسان دی.

او الله ﷻ ټول پیغمبران ویرووونکي او زیری ورکوونکي استولي دي، او دلیل یې دالله ﷻ دا قول دی چي فرمايي: ﴿رُسُلاً مُّبَشِّرِينَ وَمُنذِرِينَ لِئَلاَّ يَكُونَ لِلنَّاسِ عَلَى اللَّهِ حُجَّةٌ بَعْدَ الرُّسُلِ﴾ [د النساء سورت: ۱٦٥ آیت]

ترجمه: داسي پیغمبران چي (هم) زیری ورکونکي او (هم) ویرووونکي (دي) تر څو چي دخلکو سره دپیغمبرانو

(c) ketabton.com: The Digital Library

(داستولو) څخه وروسته پر خدای باندي کوم دليل نه وي.

دټولو څخه ړومبی پيغمبر نوح عليه السلام دی، او اخيرنی پيغمبر محمد ﷺ دی، چي دټولو پيغمبرانو ختم کوونکی پيغمبر دی.

ددې خبري دليل چي نوح عليه السلام له ټولو څخه ړومبی پيغمبر دی دالله جل جلاله دا قول دی چي فرمايي: ﴿إِنَّا أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ كَمَا أَوْحَيْنَا إِلَى نُوحٍ وَالنَّبِيِّينَ مِن بَعْدِهِ﴾ [د النساء سورت: ١٦٣ آيت]

ترجمه: بيشکه چي مونږ تا ته وحي وکړه، لکه چي نوح او دهغه څخه وروسته پيغمبرانو ته مووحي کړې وه.

دنوح عليه السلام څخه تر محمد ﷺ پوري چي الله جل جلاله هر امت ته پيمغبر استولی دی، هغوی ته يې ديو الله په عبادت سره امر کړي، او دطاغوت(١) دعبادت څخه يې منع کړيدي، او دليل يې دالله جل جلاله دا قول دی چي فرمايي: ﴿وَلَقَدْ بَعَثْنَا فِي كُلِّ أُمَّةٍ رَّسُولاً أَنِ اعْبُدُواْ اللّهَ وَاجْتَنِبُواْ الطَّاغُوتَ﴾ [د النحل سورت: ٣٦ آيت]

---

(١) طاغوت هر هغه معبود ته ويل کيږي چي د الله جل جلاله څخه پرته يې عبادت وشي، لکه شيطان، بت، مړی او داسي نور. (ژباړونکي)

(c) ketabton.com: The Digital Library

ترجمه: او بیشکه چي مونږ په هر امت کښي يو رسول (ددغه فرمان سره) وليږه چي: دخدای عبادت وکړئ او له بتانو څخه ځان وژغورئ.

او الله ﷻ په ټولو بندګانو دا فرض کړيده چي په طاغوت باندي کافر شي (او هغه ونه مني) او په يو الله ﷻ ايمان راوړي، ابن القيم رحمت الله عليه وايي: «له طاغوت څخه مراد هر هغه څوك دی چي بنده يې دشريعت خلاف عبادت، متابعت، او اطاعت وکړي».

او طاغوتان ډير زيات دي، خو پنځه يې له ټولو څخه لوی دي: ۱- ابليس ملعون، ۲- هغه څوك چي خلك يې عبادت وكړي او هغه پدې راضي وي، ۳- هغه څوك چي خلك خپل عبادت ته رابولي، ۴- هغه څوك چي د غيبو دعلم دعوا وکړي، ۵- او هغه څوك چي دالله ﷻ ددين څخه پرته په نورو قوانينو حكم او فيصله وكړي.

ددي خبرو دليل دالله ﷻ دا قول دی چي فرمايي:
﴿لاَ إِكْرَاهَ فِي الدِّينِ قَد تَّبَيَّنَ الرُّشْدُ مِنَ الْغَيِّ فَمَنْ يَكْفُرْ بِالطَّاغُوتِ وَيُؤْمِن بِاللّهِ فَقَدِ اسْتَمْسَكَ بِالْعُرْوَةِ الْوُثْقَىَ لاَ انفِصَامَ لَهَا وَاللّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ﴾ [د البقره سورت: ۲۵۶ آيت]

ترجمه: ددين په (منلو) کښي زور نشته، بيشکه چي

(c) ketabton.com: The Digital Library

سمه لار له ګمراهۍ څخه ځرګنده شوې ده، نو هر هغه څوك چي له طاغوت (باطله معبودانو) څخه مخ اړوي او په خدای ایمان راوړي نو بیشکه چي کلکه کړۍ یې ټینګه نیولې ده چي هیڅکله هغه لره شکیدل نشته او خدای ښه اوریدونکی (او) ښه پوهیدونکی دی.

او همدا د «لااله الاالله» معنا ده.

او په حدیث کي راغلي دي: «رَأْسُ الأَمْـرِ الإِسْـلاَمُ وَعَمُودُهُ الصَّلاَةُ وَذِرْوَةُ سَنَامِهِ الْجِهَادُ»[1].

ترجمه: د دین بنیاد اسلام[2] دی، او ستنه یې لمونځ دی، او اوچته (جګه) څوکه یې جهاد دی.

والله أعلم.. وصلی الله علی محمد وآله وصحبه وسلم.

---

(١) دا حدیث ترمذي ١٢/٥ په کتاب الإیمان کي په (٢٦١٦) نمبر سره، او ابن ماجه ١٣١٤/٢ په کتاب الفتن کي په (٣٩٧٣) نمبر سره، او احمد په مسند کي ٢٣١/٥، ٢٣٧ د معاذ بن جبل ﷺ څخه روایت کړیدی، او ترمذي ویلي دي: دا حدیث حسن او صحیح دی.

(٢) د اسلام څخه مراد د الله په وحدانیت، او د محمد ﷺ په پیغمبري شاهدي (ګواهي) ویل دي، یعني: (اشهد ان لااله الاالله، واشهد ان محمداً رسول الله) ویل دي.(ژباړونکی)

(c) ketabton.com: The Digital Library

د موضوعاتو فهرست

موضوع	صفحه

اول اصل: [دخپل پروردګار پيژندل] ۱۰
دوهم اصل: داسلام دين په دلائلو سره پيژندل ۲۲
اوله درجه: [اسلام] ۲۲
دوهمه درجه: ايمان: ۲۷
دريمه درجه: احسان: ۲۹
دريم اصل: [دخپل پيغمبر محمد ﷺ پيژندل] ۳۴
دموضوعاتو فهرست ۴۶

(c) ketabton.com: The Digital Library

الأصول الثلاثة

تأليف

الشيخ محمد بن عبد الوهاب

(رحمه الله)

ترجمة

عبد النافع زلال

باللغة «البشتو»

(c) ketabton.com: The Digital Library

إدارة أوقاف
صالح عبدالعزيز الراجحي

الأصول الثلاثة

تأليف

الشيخ محمد بن عبد الوهاب

(رحمه الله)

ترجمة

عبد الشافع زلال

باللغة «البشتو»

مطبعة دار طيبة - الرياض - ت: ٤٢٨٣٨٤٠

GIFT NOT FOR SALE

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library